

Sygn. akt IV CSK 367/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z wniosku P. D.
przy uczestnictwie C. R., W. K., J. K. i B. K.
o ustanowienie służebności drogi koniecznej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 grudnia 2013 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 14 lutego 2013 r., sygn. akt I Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 14 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy w Ł. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w Ł., którym ustanowiono za wynagrodzeniem drogę konieczną według zawartego w opinii biegłego wariantu pierwszego, w ten sposób, że ustanowił za wynagrodzeniem drogę konieczną według wariantu trzeciego wspomnianej opinii, oddalił apelację w pozostałej części i orzekł o kosztach postępowania odwoławczego. Zaskarżając postanowienie w części zmieniającej orzeczenie Sądu pierwszej instancji, pełnomocnik wnioskodawcy wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparł na przesłance przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia funkcjonującym na rzecz państwa, a więc w interesie publicznym. Stoi ona przede wszystkim na straży wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego. Sąd Najwyższy już w okresie obowiązywania kasacji, będącej zwyczajnym środkiem odwoławczym, podkreślał, że podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jursprudencji (postanowienie z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia

skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne.

Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową. Sąd kasacyjny nie sędzi sprawy, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienie prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Ograniczenia środków zaskarżenia są znane współcześnie w różnych ustawodawstwach. Są one zgodne z zaleceniami Rady Europy, które zmierzają do ograniczenia liczby instancji oraz zezwalają na wprowadzenie środków ograniczających dostęp do sądu najwyższego szczebla. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, już w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, iż ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne ani z Konstytucją, ani z postanowieniami wiążących Polskę konwencji międzynarodowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1998 r., I PZ 54/97, OSNAPUS 1999, nr 3, poz. 92, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1998 r., I PZ 67/98, OSNAPUS 2000, nr 2, poz. 65 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r. III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53). Takie stanowisko wyraził również Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2000 r., SK 12/99, OTK Zbiór Urzędowy 2000, nr 5, poz. 14).

Nie zachodzi wskazana we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oczywista zasadność skargi kasacyjnej. Powołanie się na tę przesłankę wymaga - jak wyjaśniono w orzecznictwie - wykazania, że zaskarżony wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, widocznym *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy i dłuższych badań

lub dociekań. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji (por. postanowienie z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 197/02, OSNC 2004 r., nr 3, poz. 49). Uzasadnienie omawianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera - w konfrontacji z motywami rozstrzygnięcia - przekonujących argumentów, że zaskarżony wyrok został wydany z naruszeniem art. 626 § 2 k.p.c., polegającym na nieprzeprowadzeniu przez Sąd drugiej instancji „obligatoryjnego dowodu z oględzin nieruchomości przed ustanowieniem służebności drogi koniecznej w wariantcie wskazanym przez uczestnika postępowania i ustanowienie drogi w sposób uniemożliwiający odpowiedni dostęp do nieruchomości”, uzasadniającym oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w wyżej przedstawionym rozumieniu. Skarżący pomija, że dowód z oględzin, w których brali udział wnioskodawca i uczestnik postępowania C. R. z profesjonalnymi pełnomocnikami, przeprowadził w sprawie Sąd pierwszej instancji. Z protokołu oględzin wynika, że oględziny obejmowały także wariant trzeci drogi koniecznej. Potwierdza to także opinia biegłego, w której stwierdzono, że: „Opracowane warianty spełniają wymóg wszystkich możliwych wariantów w ustanowieniu drogi koniecznej, wyszczególnionych przez strony postępowania w czasie oględzin sądowych. Spełniają również wymóg racjonalnego gospodarczego wykorzystania gruntu dla potrzeb ustanowienia drogi koniecznej w kontekście istniejącej struktury gospodarczo-przestrzennej.”

Nie zachodzi także, brana pod rozwagę z urzędu, przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci nieważności postępowania.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

aw

jw